

2. Základní charakteristika zpravodajských jednotek podle právních forem

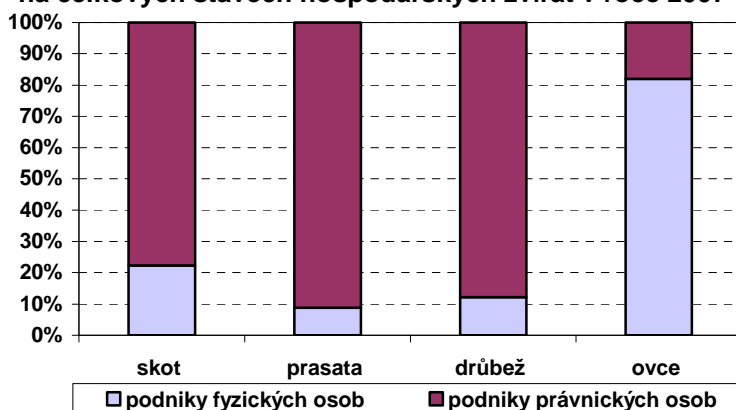
Zjištěné podíly jednotlivých právních forem zemědělských podniků na základních sledovaných charakteristikách uvádí následující tabulka.

Tab. 2 - Základní ukazatele v roce 2007 podle právních forem zpravodajských jednotek

Ukazatel	ZJ celkem	v tom						
		podniky fyzických osob		podniky právnických osob				
		celkem	z toho SHR a zem. podnikatelé	celkem	z toho			družstva
					obchodní společnosti	s.r.o.	a.s.	
Počet ZJ	39 396	36 455	26 353	2 941	2 294	1 607	651	548
Výměra zem. půdy v ha	3 518 073	1 034 568	982 716	2 483 505	1 679 562	779 486	886 151	773 946
Skot v ks	1 419 007	316 325	302 006	1 102 682	685 757	250 966	431 306	403 701
Prasata v ks	2 875 874	254 017	230 771	2 621 857	1 998 787	496 479	1 500 565	597 587
Drůbež v ks	29 303 202	3 598 732	3 481 284	25 704 470	23 168 592	10 761 879	12 406 693	2 392 750
Podíl na celkovém stavu v %								
Počet ZJ	100,0	92,5	66,9	7,5	5,8	4,1	1,7	1,4
Výměra zem. půdy	100,0	29,4	27,9	70,6	47,7	22,2	25,2	22,0
Skot	100,0	22,3	21,3	77,7	48,3	17,7	30,4	28,4
Prasata	100,0	8,8	8,0	91,2	69,5	17,3	52,2	20,8
Drůbež	100,0	12,3	11,9	87,7	79,1	36,7	42,3	8,2
Průměr na jednu ZJ (u výměry za ZJ hospodařící na půdě, u hospodářských zvířat za ZJ chovající příslušný druh)								
Výměra zem. půdy v ha	91	29	38	905	799	527	1 502	1 425
Skot v ks	102	26	30	680	604	369	982	881
Prasata v ks	252	24	34	2 700	3 143	1 644	4 561	1 934
Drůbež v ks	1 886	236	359	82 123	89 454	69 431	120 453	55 645

Podniky právnických osob stále zaujímají převládající podíly jak na výměře zemědělské půdy (70,6 %), tak i počtu chovaných zvířat (skot 77,7 %, prasata 91,2 %, drůbež 87,7 %). Podíly podniků právnických a fyzických osob na početních stavech hlavních druhů chovaných hospodářských zvířat se v porovnání s předchozím šetřením v roce 2005 v podstatě nezměnily. Výměra zemědělské půdy obhospodařovaná podniky právnických osob se proti roku 2005 snížila o 1,3 %.

Graf 2 - Podíl hlavních právních forem zemědělských podniků na celkových stavech hospodářských zvířat v roce 2007

V porovnání s rokem 2005 se snížil počet hospodařících podniků zabývajících se živočišnou výrobou. S poklesem počtu podniků fyzických osob (o 7,5 % oproti roku 2005) klesl i jejich počet zabývajících se chovem zvířat – počet podniků zabývajících se chovem skotu se snížil o 9,5 %, chovem prasat o 23,0 % a chovem drůbeže o 21,0 %. Počet podniků právnických osob v roce 2007 sice v porovnání s rokem 2005 o 3,8 % vzrostl, ale i mezi nimi počet chovatelů prasat a drůbeže klesl. Počet chovatelů prasat právnických

osob se snížil o 8,7 % a chovatelů drůbeže o 3,1 % v porovnání s rokem 2005. Výjimku tvořily právnické osoby chovající skot, jejichž počet se od roku 2005 zvýšil o 0,4 %.

SHR a zemědělští podnikatelé tvoří přibližně 72 % podniků fyzických osob. Jejich podíly na výměře obhospodařované zemědělské půdy a celkovém stavu zvířat chovaných v podnicích fyzických osob je však vyšší a pohybuje se mezi 90 a 97 %. Nejvyšší je u drůbeže (96,7 %) a nejnižší u prasat (90,8 %). Podíl stavů hospodářských zvířat u samozásobitelů bez IČO (kteří splnili prahové hodnoty šetření) z celkového počtu hospodářských zvířat fyzických osob, byl nevýznamný.

Průměrná velikost podniku podle stavů zvířat

V roce 2007 byly vykázány rozdíly ve velikosti podniků fyzických a právnických osob podle průměrného počtu zvířat připadajících na jeden zemědělský podnik (průměrný počet zvířat připadajících na jeden podnik byl odvozen z celkových početních stavů zvířat daného druhu a počtu podniků zabývajících se jejich chovem). Průměrný počet zvířat připadající na jeden podnik dosáhl u fyzických osob 26 kusů skotu, 24 kusů prasat a 236 kusů drůbeže. U právnických osob byly průměrné velikosti podniků podle počtu chovaných zvířat připadajících na jeden podnik výrazně vyšší (680 ks skotu, 2 700 ks prasat a 82 123 ks drůbeže). Nejvyššího rozdílu v průměrných stavech zvířat připadajících na jeden podnik právnických a fyzických osob bylo dosaženo u drůbeže a nejnižšího u skotu. Rozdíly v průměrné velikosti podniků podle počtu zvířat připadajících na jeden podnik jsou dány produktivitou práce, využívanými technologiemi a vývojem situace na trhu.

Mezi jednotlivými právními formami podnikání právnických osob existují v ČR rozdíly v průměrné velikosti podniků s chovem hospodářských zvířat. Nejvyšší průměrná velikost byla vykázána v akciových společnostech (982 kusů skotu, 4 561 kusů prasat, 120 453 kusů drůbeže), které jsou zároveň největšími chovateli hlavních druhů hospodářských zvířat (jejich podíl činí 30,4 % skotu, 52,2 % prasat a 42,3 % celkových stavů drůbeže).

S výjimkou skotu v podnicích právnických osob pokračoval v letech 2005 až 2007 trend zvyšování průměrného počtu zvířat připadajících na jeden zemědělský podnik. Ve sledovaném období byl tento nárůst nejvyšší u drůbeže (zejména v podnicích fyzických osob, kde činil 38,8 %) a nejnižší u skotu. Výkyvy v průměrném počtu zvířat připadajících na jeden podnik jsou ovlivněny druhem (velikostí) hospodářských zvířat a z toho vyplývající technikou chovu.

Průměrná velikost podniku podle stavu drůbeže

V podnicích právnických a fyzických osob došlo v roce 2007 v porovnání s rokem 2005 ke zvýšení průměrné velikosti podniků podle stavů drůbeže připadajících na jeden podnik v důsledku snížení počtu podniků v obou právních formách a nárůstu početních stavů drůbeže. V roce 2007 došlo k poklesu počtu podniků fyzických osob s chovem drůbeže o 21,0 % v porovnání s rokem 2005 (zánik postihl zejména menší podniky). Úbytek právnických osob s chovem drůbeže byl méně významný (o 3,1 %).

Průměrná velikost podniku podle stavu skotu

V roce 2007 došlo ke zvýšení průměrné velikosti podniků podle počtu skotu připadajícího na jeden podnik fyzických osob. Tato změna byla způsobena zejména snížením počtu podniků fyzických osob chovajících skot. U právnických osob došlo k mírnému snížení průměrné velikosti podniků s chovem skotu o 1,3 % z důvodů zvýšení počtu podniků a poklesů početních stavů skotu u této právní formy podnikání.

Z výsledků šetření byla patrná změna struktury chovu skotu. V letech 2005 až 2007 došlo ke snížení početních stavů dojného skotu a pokračoval růst počtu krav bez tržní produkce mléka. V roce 2007 dosáhl podíl dojných krav z celkových početních stavů skotu u podniků fyzických osob 16,3 %. U právnických osob byl podíl dojných krav na celkových početních stavech skotu podniků právnických osob 33,1 %. K vyššímu poklesu početních stavů dojných krav došlo v podnicích fyzických osob (o 13,3 %), jejichž podíl na celkových početních stavech skotu v ČR je nízký (22,3 % na stavu skotu a 12,4 % na stavu dojnic). Tento pokles byl dán ekonomickými problémy, které se výrazněji projevují u malých podniků převažujících u podniků fyzických osob. Celkově ve sledovaném období došlo k poklesu početních stavů dojných krav o 5,4 % (z 440 502 kusů v roce 2005 na 416 518 kusů v roce 2007) a k nárůstu krav bez tržní produkce mléka o 10,2 % (z 140 158 kusů v roce 2005 na 154 470 v roce 2007). Chov dojných krav byl významně ovlivněn zavedenými kvótami produkce mléka, které při zvyšující se užitkovosti dojnic v ČR neumožňují zachování stávajících početních stavů dojných krav v ČR.

Průměrná velikost podniku podle stavu prasat

Nárůst průměrného počtu prasat připadajících na jeden podnik byl způsoben relativně vyšším poklesem počtu podniků s chovem prasat v porovnání s poklesem jejich početních stavů. U obou právních forem podnikání došlo ke snížení početních stavů prasat, ale u podniků fyzických osob byl pokles početních stavů a chovatelů výraznější. Změny v početních stavech prasat a počtech podniků byly způsobeny zvyšujícími se náklady, které bylo obtížné pokrýt z nízkých realizačních cen za jatečná prasata.